

Monumentnummer*: 526706

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **04 november 2002**
Kadaster deel/nr **82911/82**

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Amsterdam		Amsterdam		Noord-Holland			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Sloterweg	1184			1066 CV	Amsterdam		
Sloterweg	1186			1066 CV	Amsterdam		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*		Appartement aanduiding		Grondperceel
Sloten Noord-Holland		E					9210

Omschrijving**

Inleiding

Een in 1899-1901 tot stand gekomen Rooms-katholieke KERK met aangrenzende PASTORIE en ERFSCHEIDING, in opdracht van het kerkbestuur gebouwd naar een ontwerp van de architect J. Stuyt in een sobere rationalistische architectuurstijl, geïnspireerd op de vroeg-christelijke basiliekbouw. Bouwheer was pastoor J.H. Haverman; de aannemer was H.R. Hendriks. De eerste steen werd op 12 mei 1900, de feestdag van de H. Pancratius, gelegd door Mgr. B. Dankelman. Op 21 maart 1901 werd de kerk geconsacreerd door Z.D.H. Mgr. Caspar Bottemanne, bisschop van Haarlem. De kerk werd toegewijd aan de H. Pancratius (Pancras), hoewel tevens enkele relieken van de H. Fortunatus onder het hoogaltaar werden ingemetseld. Delen van het houten hoogaltaar (1854) zijn afkomstig van de oudere parochiekerk te Halfweg. Op 27 januari van dat jaar werd de luiklok gegoten in Aarle Rixtel, het opschrift luidt: Agnes is mijn naam, God zal ik loven, De levenden roepen, De Dooden betreuren. In 1902 werd het voorplein bestraat en van een afsluitend hek met twee poorten voorzien. Het orgel is in oorsprong in 1883 gemaakt door orgelbouwer Ypma te Alkmaar. In 1902 is het door Ypma verplaatst naar de Sint Pancratiuskerk en geplaatst in het priesterkoor. In 1914 verhuisde het naar de koorzolder. In 1936 werd het gerestaureerd door J. Adema; in 1959 vond groot onderhoud plaats door Adema-Schreurs. Het orgel valt niet onder de bescherming. De beeldhouwwerken, onder andere een piëta in kunststeen, zijn gemaakt door J. Maas uit Haarlem. De glas-in-loodramen van het priesterkoor zijn in 1900 vervaardigd door het glazeniersatelier van Julius Dobbelaere uit Brugge. De glas-in-loodramen van de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Mariakapel (voormalige doopkapel) zijn in 1948 vervaardigd door Alex Asperslagh.

NB. De aanleg van de achter de kerk gelegen begraafplaats kwam op 4 december 1901, de feestdag van de H. Barbara, gereed. Pastoor Koele verkocht op enig moment een aantal beelden, de oude kruiswegstaties, de communiebanken, de preekstoel en de monstrans. De oorspronkelijke kerkenbanken zijn later vervangen door vergelijkbare banken uit een andere kerk. De glas-in-loodramen werden in 1996 gerestaureerd door het glastelier Oud Rijswijk.

Omschrijving

De basilicale kerk op rechthoekig grondplan heeft een toren (ZW), een middenschip met zijbeuken en een lager priesterkoor. De daken zijn gedekt met leien in Maasdekking. De gevels zijn gemetseld in afwisselend koppen- en strekkenlagen en hebben verspreid voorkomend decoratief metselwerk. Onder de vensters bevinden zich gemetselde afgeschuinde dorpels of natuurstenen elementen ter afwatering. De toren op nagenoeg vierkant grondplan fungeert als westwerk met hoofdtoegang in verdiept spitsboogvormig portaal met rond en geleed venster met glas-in-lood raamvulling boven dubbele openslaande deur onder liggende ellipsboog. Hooggelegen in de torengewel bevindt zich een wijzerplaat in vierkant gemetseld kader. Aan de vier zijden van de toren bevindt zich elk een gekoppeld stel galmgaten onder spitsboog; hierboven steeds drie kleine ronde spaarvelden. Tegen de ZO-gevel bevindt zich een octogonale traptoren met lancetvensters en gedekt met spits. De toren zelf heeft een hoge achzijdige spits met insnoering en torenhelm met weerhaan. Op de zuidhoek van de toren bevindt zich een beeld van de H. Pancratius op console en onder baldakijn. Het vijf traveeën lange schip wordt gedekt door een zadeldak met per schild drie kleine kapellen met kapje en piron en zesruits venster. Aan beide zijden zes gemetselde dichte steunberen en zijbeuken onder flauw hellende daken. Per travee in de lichtbeuk steeds drie lancetvensters onder spitsboog met meerruits glasroedenverdeling. Per travee in de zijbeuk steeds een rond venster met glas-in-lood raamvulling in geometrische motieven en met alternerend 'SP' en 'SB' in de centrale voorstelling, respectievelijk verwijzingen naar de H. Pancratius en de H. Barbara. Ter afsluiting van de noklijn in het NO een gemetseld opzetstuk met opening. Het priesterkoor is lager dan het schip en heeft eveneens een zadeldak. De NO-gevel heeft een vensterpartij met de drie smalle en hoge gesigeneerde glas-in-loodramen van Julius Dobbelaere met voorstellingen van de gekruisigde Christus met Maria en Johannes aan weerszijden. De zijgevels hebben grote ronde ramen als omschreven.

Inwendig een in sjablonen beschilderd houten gedrukt spitsboogvormig tongewelf met gordelbogen op kraagstenen. De tekst van het Credo is op een onderliggend fries weergegeven. Aan de voorzijde van een verdiept gedeelte onder gemetselde boog (met het orgel) in het torenwerk bevindt zich het balkon van de koorzolder met houten balustrade. De zijbeuken openen zich met hoge muraalbogen naar het schip; hierachter een met de boogvorm overeenstemmend smal gewelf met schildering in sjablonen. Vier van dergelijke ruimtes worden middels tussenliggende poorten met liggende ellipsboog met elkaar verbonden. Twee van dergelijke delen van de zijbeuk nabij het priesterkoor functioneren als 'zijkapellen'. Aan de oostzijde leidt een toegangsdeur tot de tussen kerk en pastorie gelegen sacristie. Het metselwerk van de wanden wordt afgewisseld door banden in blauw geglaazuurde steen. De tegelvloeren zijn gelegd in eenvoudige geometrische patronen. Het hoogaltaar, 'altare privilegiatum quotidianum perpetuum', heeft een retabel met - in gesloten toestand - de afbeeldingen van de HH. Pancratius en Barbara. Op de deuren van het tabernakel bevinden zich de evangelistensymbolen met tekstbanderollen waarop e.g. Sanctus Marcus en 'agnus dei qui tollis peccata mundi'. Aan de achterzijde van de kerk bevindt zich de Mariakapel - de voormalige doopkapel - met piëta van J. Maas, de glas-in-loodramen van A. Asperslagh en een smeedijzeren hek met tekst: 'Qui crediderit et baptizatus fuerit salvus erit (degene die gelooft en gedoopt is zal zalig worden). Het nabij geplaatste beeld van de H. Jozef is in 1988 overgebracht uit de gelijknamige school. De overige beelden zijn van Antonius van Padua, Maria en Christus (Heilig Hart).

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Aan de oostzijde van de kerk door middel van een tussenlid verbonden pastorie bestaande uit twee bouwlagen op nagenoeg vierkante plattegrond met gemetselde gevels onder samengesteld afgeknot schilddak met platte pannen en met kruisvensters, vensters met schuiframen en brede meervoudig gelede vensters. Aan de straatzijde bevindt zich een breder bouwvolume; in de oksel bevindt zich de hoofdtoegang onder luifel met pannen.

De erfafscheiding bestaat uit een smeedijzeren hek op gemetselde voeting met twee tussen gemetselde posten geplaatste dubbele poorthekken.

Waardering

Uit 1899-1901 daterende Rooms-katholieke parochiekerk Sint Pancratius met bijbehorende interieuronderdelen en kunstwerken met pastorie en erfafscheiding van algemeen belang vanwege de architectuur- en cultuurhistorische en typologische waarde als vroeg voorbeeld van rationalistische, religieuze architectuur, met invloeden van vroeg-christelijke kerkbouw. Tevens is de kerk van belang wegens situationele waarde, met name wegens het markante torensilhouet als belangrijk oriëntatiepunt in het vroegere buurtschap Osdorp. De kerk is van belang binnen het oeuvre van J. Stuyt als eerste kerk die de architect zelfstandig in Nederland gebouwd heeft.

Hoofdcategorie

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Religieuze gebouwen

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Erfafscheiding(D)

Kerkelijke dienstwoning

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Erfafscheiding(D1)

Pastorie(F)

Kerk

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument